Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 16 (554). Неділя, дня 27. квітня 1930. Рік XII.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

ОРГАН НАЦІОНАЛІСТИЧНОЇ ДУМКИ

Адреса Редакції і Адміністр. „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ Перемишль, Побереже 1/I Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807. Передплата в краю виносить 10 зол. річно 5·50 зол., піврічно 3 зол., чвертьрічно Для Чехії на рік — 72 к. ч., ½ — 40 к. ч., ¼ — 20 к. ч. Для Франції — 60 ф. річно, ½ — 35 ф., ¼ — 20 ф. Для Німеччини — 10 мар. річно, ½ — 6 мк., ¼ — 3·50 мк. Для Бельгії — 90 б. ф. річно, ½ — 50 б. ф. ¼ — 30 б. ф. Для Америки 2½ ам. долярів річно.
Рукописів Редакція не звертає, не оплачених писем не приймається.

Ціна примірника 25 сот.

Рахунки платні і заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс може тим самим без застережень годиться на це.

ТАРИФА ОГОЛОШЕННЯ: За текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має пять шпальт анонсових) 0·30 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·20 зол. Дрібні оголошпо. 0·15 зол. за слово, найменше дрібне оголош. 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередно до Адміністр. по 0·15 зол. Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші.
Редактор приймає щодня від год. 11—1.

ФАШИЗМ ЯК РЕАЛЬНА ПОЛІТИКА

Рим, 5/IV. 1930.

Сьогодня я отримав останнє число „Укр. Голосу“ і з великою втіхою прочитав висновок статі „Без керми і без вітрил“ „Мусить бути переведена політична орґанізація українських мас на цілком нових засадах, так, *щоб виростаючи з умов існуючої дійсности*, ота орґанізація доростала до висоти укр. національно-державного завдання..“

Власне — **„виростаючи з умов існуючої дійсности!...“**

Досі у нас було завжди навпаки: спершу витворювалася певна ідеольоґічна програма, запозичена у дальших і близьких сусідів, а потім починалося підганяння „існуючої дійсности“ під чужу нам ідеольоґічну програму. І що вже діставалося тоді тій нещасній „дійсності“. З нею поводилися по ріжних партійних осередках гірше, як з непроханим гостем, що, як відомо, видається нашому людові гіршим від татарина, — і тільки й чекали моменту, щоби виштовхати її — оту *існуючу дійсність* — остаточно за двері, на славу несмертельних і вічних принціпів людського щастя, братерства, рівности, свободи і інших абстрактних понять. В них кожний вкладав стільки свойого, скільки у нього було в роспорядженні!.. Чи-ж дивниця що ся „дійсність“ зрештою обурювалася і відплачувала за нечемне з нею поводження такими стусанами, що у бідолах, аж очі на лоба вилазили? Біда була лише в тому, що очі на лоба вилазили не лише у них, але і у цілого нашого народу, яким вони ніби опікувалися... Та і досі опікуються. Нема що й казати!..

Та не будемо задовго спинятися на минулому. Ми занадто любимо говорити про минуле, складаючи на нього вину за той стан, в якому ми знаходимось тепер. І це зрозуміло, бо, як сказав ще Ніцше — “ вже самий факт можливости скаржитися і лементувати надає життю прибавливости, дає змогу зносити і незносне життя; в кожній скарзі є своя частина пімсти...“ Але це саме й сотворює небезпеки, що в пімсті на минулому, ми занадто *забуваємо про будуче*. Те, що сталося, мало статися, — і ми *безсильні* на нього вплинути. Зате ми маємо повну можливість *вплинути на наше будуче*, можемо намагатися виграти всі ті бої, що в них ми будемо заанґажовані і що до них ми мусимо бути завчасу приготовані.

Готуватися-ж ми можемо, лише виходячи з „умов існуючого життя“. У нас в останні часи — і цілком справедливо — почався похід проти так званого інтелєктуалізму, сказатиб по нашому — *розумовости*, що, заглиблюючись, в усякі відірвані поняття, заявляє претенсії залишатися у вищих сферах — понад партійною і — що ще страшніще! — понад національною боротьбою. Але він за дурно прикривається сим плащиком „інтелєктуалізму!“ *Справжній* інтелєктуалізм, дійсно гідний цього ймення, зростає в студіях, в передумуванню і в досвіді, що ніколи і з ніякої причини не відриваються від існуючої дійсности, — вони оперують *над нею і з нею*.

З цеї точки погляду незвичайно цікаво глянути на італійській фашизм, породу людей, що самі називають себе „реалістами“ і пишаються цею назвою: „Суперечність нашої давньої італійської культури, — говорив недавно міністр виховання *Джуліяні* на відкриттю Фашистського Інституту Культури в Турині, — полягала власне в тому, що ми хотіли шукати ідеалів життя — і шукали їх — десь зовні, в світі, далекому від нашого реального життя, — і тому ми були розбили те глибоке єднання, що існує межи реальністю життя та ідеєю життя. І тоді ми почали знаходити соціялізм, що вів нас до роспаду, почали все більше і все глибже заглублятися в світ найзвичайнісіньких утопій“.

Цікаво відмітити, що до впливу чужих і запозичених ідеольоґій, які не виростають з умов існуючої дійсности, — що тим часом, як в країні народження соціялізму, всі соціялісти заявилися за війною і за необхідністю поставити реальну живу Батьківщину понад інтернаціональні утопійні ідеали, в Італії соціялізм *офіційно* виступив проти війни і відкрито, устами провідників бажав поразки національному війську, в Росії довів до большевизму і фактичної моральної й матеріяльної руїни, а на Україні, що почасти мусіла спокутувати чужі провини, проголошував устами своїх соціялістичних міністрів: „Україна буде така, якої ми собі хочемо, або хай краще її зовсім не буде!..“

Природно, що в націях, які заховали в собі життєву силу та інстинкт самозбереження, тим сильніще мусіла повстати реакція проти людей, що навмисно закривали очі на єдину живу дійсність, єдину живу реальність — націю, що хоче жити, відповідно до своїх насущних потреб і натуральних бажань, а не виплеканих по кабінетах утопійних ідеольоґій.

— „Фашизм, — говорив той же міністр Джуліяні в парляменті 13 березня с. р., — це власне сама Італія в своїй найглибшій істоті, — це сама Італія, що пізнає себе, свою душу, свої давні традиції і свою нову місію; Італія, що відшукує перед собою найбільш високі ідеали, але намагається сполучувати їх з конкретною реальністю, свойого національного минулого, щоби ідеали не зникали в утопіях, і щоби реальність минулого не матеріялізувалася в самоповторенню“.

Ходячою формулою західноевропейського, а почасти звичайно і нашого журналізму є фраза, що „Фашизм — се зрештою той самий большевизм, лише з іншого боку“. І підставою для сього твердження беруть головно фашистівську теорію вживання насильної примуки, та спільну фашизмові і большевизмові нехіть до демократії і парляментаризму.

Кожну політичну теорію судять по її наслідках, — і тут що до наслідків не може бути сумнівів. Ціж ріжні наслідки примушують нас пізнати глибше й істотне ідеольоґічне розходження між большевизмом і фишизмом в відношенню до парляментаризму та демократизму.

Дійсно, фашизм є антидемократичний і антипарляментарний, *оскільки* демократія і парляментаризм зявляються в тому вигляді, що ми його бачимо в ріжних країнах Зах. Европи. Але тимчасом, як большевизм є антидемократичний і антипарляментарний з принципу, в наслідок заздалегідь виробленої доктрини диктатури пролетаріяту та боротьби клясів аж до їх повного знищення всіх ворогів пролетаріяту, фашизм є антидемократичний і антипарляментарний *лише в наслідок* „умов існуючої дійсности“. В дійсности, — читаємо напр., в місячнику „Антієвропа“, що в ньому беруть участь визначні фашистські сили, на чолі зі секретарем партії *Тураті*, Головою Прес-Бюро в Міністерстві Зак. Справ *Ландо Ферреті*, міністром *Боттаєм* і інш, в статті А. Бруерса такі многозначні слова —: „фашизм зорієнтувався проти демократії і проти зловживань парляментаризму, бо того вимагали *тимчасові інтереси* італійської нації, як Уряду і як Держави. Відповідальні італійські кола досить освічені, щоби розуміти, *що не існує абсолютних політичних доктрин*“. (с. 946). І в іншому місці: „Колиб для сконсолідування Держави треба було підтримати демократію і парлямент, фашизм зробив би і те і друге. Хто сумнівається в тому, нехай собі пригадає, що богато з найвизначніщих людей фашизму, починаючи від самого його провідника, походять з лівих партій. Ці люде, коли б вони жили, замість в теперішній Італії, на століття раніше, були б найгарячійшими пропаґаторами конституційного і парляментарного лібералізму, бо в історичному підсонню тих часів, авторитативна Держава була дійсною перешкодою для єдности (соборности) півострова, не стільки в наслідок своєї авторитативности, скільки в наслідок того, що вона була виразом людей; річей і систем, вже давно зужитих“. (с. 945).

З цих слів випливає цілком ясно, що для фашизму не існує *„вічних і незломних“* політичних прінципів, здатних для пристосовання для кожного народу і в кожну добу. Навпаки: *кожний нарід і кожна доба вимагає своїх окремих принціпів, своїх окремих методів, що випливають не з утопійних „вселюдських“ інтернаціональних доґм, вироблених по ріжних кабінетах, одірваними від реального життя ідеольоґами, але* **з дійсних умов існуючого життя.**

І тим власне зясовується, на перший погляд незрозумілий факт, що фашизм, виходячи ніби-то з того самого неґування демократії та парляментаризму, що і большевики, прийшов до цілком протилежних наслідків. Бо фашизм, фактично, в повну протилежність большевикам, ніколи не відривався від дійсности національного життя і тому ми бачимо, що фашистівська революція не відкинула релігії і не зневажила її священства; не убила ані не зневажила свого монарха, хоча спочатку і мала явно республіканський характер; не спалила своєї конституції, але повільно її так відмінила, пристосовуючи до нових потреб, що від неї залишилися лише частини, ще придатні й для фашистівського режіму; не поставила „хама на пана“ і з панів не поробила жебраків, що обтяжують власну-ж суспільність; не пожерла своїх власних апостолів і не віддалася варварському знущанню над своїми ворогами; не знизилася до пімсти за минуле, але вся згромадилася для боротьби за краще майбутнє. Фашистівська революція визнала понадрозумову вартість віри; вона примусила поважати найглибші пориви людської душі, що виявляються в культі; вона виховала стремління до вищости й почуття дисципліни перед наказами необхідної гієрархії; вона зробила можливим мирне співжиття клясів і вказала в творчій національній роботі кожному своє місце і своє призначення; вона позбавила політичну боротьбу абстрактних формул з безплідних ідеольоґій і прикликала всіх до практичної роботи, до творчости, до активности: „Лише той нарід виявляє свою дійсну вищість, що зуміє витворити у себе Школу, кращу, як у інших, Закони, кращі, як у інших, Економіку, більш придатну до пливких і все нових потреб світового життя. Лише тому народові призначено піднестися над іншими, який зуміє віддатися вправам *гартування своєї вищости*. І тут власне ми маємо істотний пункт, головно для молоді що легко піддається чарам великих теорій. Імперії не імпровізуються на папері, не будуються з програми, виробленої заздалегідь; але зявляються в наслідок довгої роботи цілих поколінь, під керуванням високо мудрої кляси, високо чесних людей, що проробили над собою всі вправи мистецтва панування і що вміють, в незвичайно трудній щоденній роботі, пристосовувати власну політику до відмінних фактичних умов історичного світового процесу“. (Антієвропа 1930, III, с. 871—72).

Евген Онацький.

Перед волинськими перевиборами.

(Від власного волинського кореспондента)

Рівне, в квітні 1930.

I.

Як відомо, Найвищий Суд уневажнив в 57 виборчій окрузі (Луцк-Рівне-Костопіль) вибори до Сойму, а на терені цілого Волинського воєвідства вибори до Сенату. (В останній хвилині довідуємось про уневажнення соймових виборів також в Ковлі). Соймові волинські перевибори визначено на 18, сенатські на 25 травня б. р. Тепер іде на Волині жива передвиборча кампанія, особливож в тих місцевостях, де відбувати муться вибори до сойму.

З попередніх виборів мандати отримали: 1-ка (Бе-бе) — 2, (кн. Радзівілл і жид Вісліцкі); 8-ка (сельроб-правиця) — 2; 22-ка (радикали) — 1, (пос. Ів. Власовський); 18-ка (бльок не-польських народностей) — 1, (пос. Л. Серветник). Як в 1928 р. переводилися повиші вибори з законного боку, про це найкраще свідчить факт їх уневажнення. Чи вислід слідуючих виборів виявить справжню нефальшовану волю і політ. облича населення — позволимо собі сумніватись. Атжеж переводити їх будуть *старі люди* (з п. міністром Царом на чолі) — *старі методи...*

З ліст, що ідуть до виборів почали вже передвиборчу аґітацію 22 ка і 18-ка.

Завдяки особистим ціхам провідників радикалів на Волині (чого не можна сказати про рад. провідників в Галичині), уміли вони зорґанізувати найкращий молодий елемент села і треба сподіватися, що при перевиборах отримають кращий, ніж попередній вислід. Тут важно відмітити: *На популярність і довіря мас до їхньої партії вплинуло найбільше те, що рад. посли працюють на Волині на місцях, прийшовши до слушного висновку, що Сойм є цілковито недоцільним терном праці.* Тутешні рад. посли взяли таким чином цілковито іншу лінію, як ундівські посли в Галичині, які чим далі, тим виразніще цей контакт з масами та їхніми настроями тратять. Як вийде тим разом на Волині 18-ка, це залежить у великій мірі від солідарности поодиноких її народностей, жидів, німців, тому що перші голосували попереднього разу на 1-ку проводячи „свойого“ Вісліцкого.

Українські сель-союзники і нечисленні ундівці, що зґруповані коло „бльоку народностей“, потішають себе, що жиди тепер будуть голосувати на 18-ку, а не на 1-ку і що таким чином може вийде хтось з Ундо'ння... Чи так буде в дійсности покаже будуче.

II.

На загал, Волинь симпатій до У.Н.Д.О. не має. А то зі зрозумілих причин: жадна політична партія не має такої невиразної лінії, жадна не має в собі стільки протилежних орієнтацій і тенденцій, жадна не є така обильно „всесторонна“, жадна не має стількох „некомпетентних повновласників“ на равти і візити до „Президента і Головного Отамана Військ У. Н. Р. Андрія Лівицького“, — як саме вони. Мізерне число членів УНДО на Волині свідчить вимовно про брак для його тутешніх симпатій. Це визнає самаж-таки ундівська преса. Шедевром такого признання є напр. передовиця в „Новому Часі“ з 7. IV. ц. р. п. з. „Вага волинських виборів в засипанні сокальського кордону“. Поміщаючи поруч Комунікат Ц. К. — УНДО про виключну працю своїх послів в часі від 15. IV. до 25. V. на Волині, автор статі привязує до цього величезну вагу. Одначе не уявляю собі, як можна чогось доконати (в даному випадкові засипати сокальський кордон, що витворився на протязі десятків років) приїхавши один чи навіть кілька раз на віче. Між тим, це дуже характеристичний і для цеї ґазети і для УНДО-ння жест, ради широкої популярности розраховувати, що оце минуло вже 7 років і аж тепер ундівські посли поїдуть ломати кордон. А що „вибори на Волині належить використати для остаточного засипання сокальського кордону“ — це фраза, для фрази-ж „Новим Часом“ і підкреслена. Словами і фразами сокальського кордону не засипати! Про це знають ті, які були і працювали на Волині. Хто це був — хай має горожанську мужність мовчати.

Коли вище висловлено припущення про можливий успіх радикалів, то це мотивується такими фактами, як орґанічна праця на місцях, яку вони ведуть. Натомість ундівських послів Волинь майже ніколи й не бачила, — аж тепер собі пригадали. Бажання обєднати національні лісти (22 і 18), що булоб — помимо всіх ундівських антипатій — найкращим виходом зі ситуації, з певних причин не здійснилося, хоч заповіджено взаїмну льояльність. Чи посли з УНДО, що розїджають тепер масово по Волині і заохочують голосувати на 18-ку справді спопуляризують свій досі непопулярний у нас бльок — ще побачимо.

III.

Чи візьме 8-ка (сельроб-правиця, мала до тепер 2 ох послів) активну участь у виборах, ще не відомо. Формально (і фактично!) партія ця вже розвязана і ліквідована.

1-ка (санаційний Бе-Бе) за порадою Петі Певного зробить „ловкій ход“, на який вже так довго він „натякає“, обіцяючи „блєстящую побєду“. Іменно: на місце жида Вісліцкого, що має „добровільно“ зречися другого місця, він тобто Петя Певний, редактор хлібоїдської „Української Ниви“, висуне „Українця“ Буру (досі цей Бура був на 3-му місци), — війта рівенської громади. Видно, що Петя любить „пофілософствувати“ і хоче довести, що „кадило помагає мертвому“, хоч заразом стверджує (на всякий випадок!), що клюбові Бе-бе більше розходиться про вислід виборів (як скромно) до Сенату, ніж до Сойму. Інакше кажучи: крок назад!..

Крім повищих ліст ідуть до виборів 4-ка (Бунд), 3-ка (Визволєнє), що була попередньо уневажнена, ну і 20-кацапи з Р. Н. О. (Русскоє Народноє Обєдінєнїє). Всі ці лісти не мають ні найменьших виглядів на здобуття мандату. Між іншим: цікаво, що „Визволєнє“ найкраще почуває себе на Костопільщині, звідки походить б. пос. Серветник. Я радиби, в першу чергу звернути на це пильну увагу тим ундівським послам що пригадали собі Волинь і поїдуть засипати сокальський кордон. Костопільщина справді вартна заходу, буде чим пописатись...

Кацапська 20-ка традиційно підраховує свої сили, обчисляючи через скільки то років зможе „востановіть“ Нікіту на престол, а Комаревіча проперти „в професора“. Але сумна їх калькуляція.

IV.

В загальних висновках, ставити прогнози щодо виборів на Волині є — навіть на реальних підставах — з богатьох оглядів небезпечно. Бо хоч ви самі, своїми очима бачили, рахували і підписалися, що нарахували на якусь українську лісту 1.500 голосів, що можете на другий день перечитати у звідомленнях, що було їх всього 145, себто решта розгубилася по дорозі (отак, як у Тернополі!).

Остаточно, цікаві для нас вибори на Волині з того боку, до якої степені Волинь *вже* визволилася з під опіки „одних“ і „других“. Іншими словами: Перевибори виявлять черговий стан на полі розгортання української національної свідомости на Волині в останніх трьох літах так богатих в події.

Ервин.

Пожертви для збігців зі Соловецьких Островів: Українські Студенти політехніки в Данціґу збірка — 76·19 зол. пол.

ЗАЯВА.

До Редакції „Українського Голосу“ в Перемишлі.

Прошу невідмовити помістити в найблищім числі слідуючу заяву:

Беручи активну участь від 8 літ в рядах інтернаціонально-комуністичного руху КПЗУ як член, а від двох літ як голова повітового комітету Сельроб Єдности в Сколім, я мав можливість простежити дійсну большевицьку роботу і глибоко переконатися, що вона спрямована на шкоду й загибіль українського народа.

Цілий большовицький рух на наших землях, не має на оці соціяльно-національного визволення українського народа з під чужого ярма, а свідомо, через платних аґентів, ослаблює відпорність українських мас проти гнобителів.

Вважаю комуністів і сельробівців зрадниками укр. народа, чужими наймитами і зриваю з ними всякі зносини, як рівнож уважаю своїм громадським обовязком, розвязати повітовий комітет Сельроб Єдности в Сколім і повіті.

Кличу всіх робітників і селян, які є вірними синами українського народа, а яких задурманено інтернаціоналістично сельробівськими гаслами, зірвати з платними аґентами чужих і ворожих держав і обєднатись під Українським Націоналістично-Державницьким Прапором.

Голова повітового комітету партії Сельроб Єдність і КПЗУ. в Сколім. *Іван Винник.*

Сколе дня 18|IV 1930 р.

Просимо Хв. Редакцію „Укр. Голосу“ надрукувати слідуюче!

Ми нищепідписані, на все зриваємо з парт. Сельроб-Єдність, розвязуємо орґанізацію цієї партії на терені цілого скільського повіту, вважаючи її шкідливою для українського народа, якого найвищим ідеалом є Соборна Національна Держава.

Голова Повіт. Комітету Сельроб Єдність в Сколім — *Іван Винник*

члени партії:

Коваль Степан, Андрій Кремінський.

Сколе дня 18|IV 1930 р.

(Проситься о передрук у всіх часописях краєвих і закордонних).

Геть з большевизмом.

Протест Української Студенської Громади у Варшаві. Грізне положення, яке настало останніми часами на В. Україні — страшна хвиля терору і насильства явно показують, що червоні окупанти, дорогою знищення культурного дорібку Українського Народу намагаються вбити небезпечний для їх влади розвиток національної свідомости Українського Наруду. Шаліюча хвиля масових арештів, заслань та розстрілів селян, духовенства та працюючої інтеліґенції, насильство над совістю українського народу, яке виявилося нечуваними в історії релігійними переслідуваннями — все те явно показує, що червоний московський окупант зараз не перебірає в средствах і повів останній наступ на душу Українського Народу.

Ми „Українська Студенська Громада“ у Варшаві зібрані сьогодні на Загальних Зборах з глибини душі висказуємо своє щире співчуття нашим нещасним страждаючим братам та однодушно складаємо наш протест проти звірських знущань червоного московського варвара та його запроданців над українським народом і його душею. Рівночасно приєднуємося до цілого українського громадянства по цей бік кордону і разом з ним закликаємо цілий культурний світ, щоб осудив поступовання червоної Росії супроти України як ганьблюче усі можливі людські почування. — Варшава, дня 9 березня 1930 р. *Кириляк Йосип*, Голова Загальних Зборів. *П. Пилипчук*, Секретар.

ПРОТЕСТ

Української Секції Міжнародної Жіночої Ліґи Мира і Свободи.

Українська Секція Міжнародної Ліґи Мира і Свободи, яка гуртує в собі жіноцтво усіх українських земель протестує:

I). Проти червоного терору а то проти політичного, економічного, культурного і релігійного гнету на Великій Україні, зокрема проти масових арештувань наукових працьовників, студіюючої молоді, національно свідомих селян а також проти переслідувань релігійної свободи серед українського населення — так на Радянській Україні як і по иньших державах.

II). Пересилає своє глубоке співчуття і сестряний привіт усім тим, що мучаться нині по тюрмах СССР за українську справу.

III). Звертається до Всесвітної Жіночої Орґанізації, якою являється Міжнародна Жіноча Ліґа Мира і Свободи в Женеві — заложити від себе протест проти червоного насильства і в цьому напрямі повести акцію серед иньших інтернаціональних орґанізацій.

Провід Повітової Студентської Орґанізації Любачівщини на засіданні відбутому в Любачеві, дня 30. січня 1930 ухвалює в імени всього Студенства любачівського повіта рішучий протест перед цілим культурним світом проти червоного терору на Великій Україні і заявляє, що цілковито солідаризується з протирадянськими і протимосковофільськими демонстраціями своїх товаришів у Львові та взиває всіх Українців до безпощадного поборювання преси, що стоїть на услугах московського імперіялізму. Геть з большевизмом. Геть з наїздниками України.

Протест селян і робітників Сколього, Синевідська Вижного, Гребенова і Демні — Ми селяне і робітники міста Сколього і повіту рішучо протестуємо проти бандитського суду в Харкові над культурними провідниками укр. народу.

Не ликуйте каторжні прислужники червоного кремлівського сатани. Не далекий той час коли ми потягнемо вас на суд і відплатимо за кров і муки наших національних борців.

Взиваємо всіх тих, що досі на ходилися в якійнебудь стичности з нашими ворогами, зірвати з ними всі звязки, бо інакше не будемо уважати їх синами нашого народу і судитимемо їх на рівні з кремлівськими бандитами:

Протести сіл Фалиш, Станьків та Братківці, стрийського повіту. — Проти червового терору. Ми, Українці громад Фалиш, Станьків і Братківці повіт Стрий підносимо отсим рішучий протест перед цілим культурним світом проти насильства та нелюдських знущань большевиків над рідними братами з над Збруча, проти тисячних арештувань та масових розстрілів. А зокрема:

1. осуджуємо режім, який силою нечуваного терору завели большевики на Україні;

2. протестуємо проти релігійного гнету, як замикання церков, нищення національного духовенства і насильного накидування українському народові безбожницьких та протихристіянських ідей;

3. як найрішучійше виступаємо проти західно-української преси, що за большевицькі гроші стоїть на услугах червоних катів України;

4. всім тим, що караються в московських тюрмах — в підземеллях Г. П. У. — на Соловецьких островах і т. д. пересилаємо горячий привіт та сердечні вислови співчуття й признання. Взиваємо братів-селян з Великої України видержати в завзятій боротьбі за волю України з вірою, що упадок червоних катів і день волі Самостійної України вже недалекий.

(Слідують підписи).

В ОСТАННІЙ ХВИЛІ.

Присуд в процесі Союза Визволення України.

29-тьох українських культурних діячів засудив большевицький суд в Харкові на 173 роки тюрми і 69 років позбавлення громадянських прав, 9 тьох умовно звільнено, а решту підсудних без подання висоти кари вивезено поза межі України на заслання (на Соловецькі Острови, тощо).

В ночі з суботи на неділю, 19/20 квітня ц. р., після наради, що тревала понад дві доби, московсько большевицький суд під головуванням яничара Приходька проголосив присуд на членів С. В. У. В присуді зазначено на вступі між іншим, що „контреволюційну діяльність С. В У. доказано в ході процесу, що С. В. У. ставила своїм завданням повалити радянську владу шляхом революції, що роля української автокефальної церкви мала явно контреволюційний характер, що члени С. В. У. поширювали через Всеукраїнську Академію Наук, в якій працювали, контреволюційну аґітацію“, тощо.

Ці „докази“ послужили московсько-большевицькому судові в Харкові за підставу до засуду: **Сергія Єфремова** на позбавлення волі зі суворою ізоляцією на 10 років, а опріч того на позбавлення горожанських прав на 5 років, **Володимира Чехівського** на 10 і 5 років, **Дурдуківського** на 8 і 3 роки, **Гермайзе** на 5 і 2 роки, **Ніковського** на 10 і 5 років, **Старицьку-Черняхівську** на 5 і 3 роки, **Гребенецького** на 5 і 2 роки, **Черняхівського** на 5 і 2 роки, **Ганцова** на 8 і 3 роки, **Павлушкова** на 10 і 3 роки, **Матушевського** на 5 років, **Заліського** на 5 і 2 роки, **Іваницю** на 6 і 3 роки, **Марґуліса** на 3 роки, **Голоскевича** на 5 і 2 роки, **Холодного** на 6 і 3 роки, **Дубровського** на 3 роки, **Барбара** на 8 і 3 роки, **Удовенка** на 8 і 3 роки, **Підгаєцького** на 8 і 3 роки, **Болововича** на 2 і 2 роки, **Ботвинівського** на 3 і 2 роки, **М. Чехівського** на 3 і 2 роки, **Петра Єфремова** на 5 і 2 роки, **Товкача** на 5 і 2 роки, **Близнюка** на 6 і 3 роки, **Отаманівського** на 5 і 2 роки, **М. Слабченка** на 6 і 2 роки, **Т. Слабченка** на 3 роки.

Кудрицького, Кривенюка, Туркала, Івченка, Трезвинського, Токарівську, Лагуту, Біднову і Шила — умовно звільнено.

Страшкевича, Шарка, Доґу, Шепотієва, Панченка-Чаленка, Білого і Карповича — вивезено на необмежений час поза межі України на заслання.

Шевченківське свято

в Женеві.

„Український Клюб“ в Женеві улаштував 21. березня 1930 р. свято в честь Шевченка. З огляду на мале число Українців в Женеві, свято було досить убоге програмою. Однак на виповнення і цеї програми тутешні Українці мусіли доложити чимало старань, тимбільше, що бракувало їм деяких своїх сил.

Свято відбувалося в одній зі саль готелю „l' Hotel Métropole“. Простора саля з першорядним готелевим урядженням. Долівка застелена килимами. По цілій салі розставлені столики, а кругом тих фотелі — блакитної краски. Від них і ціла саля була немов оповита легесенькою блакитною імлою. При одній із стін, стояв на підвищенню великий образ Шевченка — вбраний у вишиті ручники та живі жовто-блакитні цвіти. Хоч я вже мав брати в цім святі участь — то всетаки я не уявляв собі наперід, як воно буде відбуватися. Тимбільше здивувало мене таке урядження салі. Я звик бути, а навіть брати участь, на Шевченківських святах у нас, в Галичині. Ці свята відбуваються звичайно в театральній салі. Активні учасники свята виступають на сцені. Тому це все з початку мене здивувало. Та опісля я переконався, що в цім случаю інакше не мож було бути. Цих кільканайцять Українців, до котрих вже й я зачислявся, то були і активними учасниками свята і одночасно „рідньою“ публикою, котра мусіла поясняти дещо, а опісля і „забавляти“ „вигідну“ публику женевських Французів. Чужинці були запрошені спеціяльними запрошеннями, без жадних вступів. Кошта свята поповнив сам „Український Клюб“ — спеціяльними датками на цю ціль. Хоч невелика була програма свята, — то всетаки настрій панував велико-святочний. Коли був читаний реферат про життя та значіння Шевченка для Українського народу, — чужинці з запертим віддихом слухали (був читаний у французькій мові) і поглядами раз-враз на портрет Цього, що вчинив український народ — дійсно українським народом. Свято закінчено відспіванням національного гимну „Ще не вмерла Україна“. Після цього відбулося загальне приняття з чужинцями. „Український Клюб“ улаштував це свято з двох мотивів: перше, як звичайно, щоби звеличати память нашого Ґенія, а друге, щоби „цим всім українським“ заімпонувати чужинцям, показатися перед ними. Показати, що народ, який має таких ґеніїв, як Шевченко, є гідний самостійного, вольного життя.

І тому запрошені були з чужинців визначні люде, котрі в нашій загальній справі можуть бути нам дуже корисні. І дійсно тенденція „Укр. Клюбу“ показалася доброю. Чужинці зі свята були надзвичайно вдоволені. „Українство“ їм заімпонувало. Після свята богато з них прислали листи з подякою за запрошення і з висловленням готовости принести нам поміч в кожній можливій нагоді. З приводу цього в найблищій майбутности буде створений комітет „pro Ukraina“, котрий помагавби нам в нашій визвольній боротьбі на міжнародному ґрунті. З нагоди цього свята був поміщений в женевській пресі портрет Шевченка і стаття про значіння Шевч. для укр. народу. Кромі цього, після свята деякі журналісти закордонних ґазет просили дозволу — на поміщення в своїх журналах статті про це свято. Отже в недовзі буде це в інших закордонних журналах. На кінець треба згадати, при цій нагоді, що незадовго „Укр. Клюб“ має занятися урядженням свята в честь М. Драгоманова, з нагоди його ювілею; для чого має урядити академію його памяти з участю осіб, котрі знали його—підчас його перебування в Женеві. А також має звернутися до женевського уряду з проханням о дозвіл на прибиття таблиці на домі, де він мешкав (rue Dancet). Кошти прибиття таблиці обіцяв взяти на себе Укр. Науковий Інститут в Берліні!

Кінчаючи — треба висловити признання та подяки — голові „Укр. Клюбу“ — п. Е. Бачинському, його дружині, та Пані Чикаленко — Келлер, бо дійсно тільки при їх невсипущій праці — „Український Клюб“ — так малими силами — вспів дещо зробити!

Женева, 10. IV. 1930 р.

М. Качалуба.

Шевченківський концерт учнів ґімназії.

В четвер дня 3. квітня відбувся Шевченківський концерт в салі „Народного Дому“ заходом учнів держ. ґімназії з укр. мовою навчання в Перемишлі. На загал концерт зробив добре враження. Гарно виконано точки мужеського хору: Коваленко — Стеценко „Прометей“ та Кравченко — Вахнянин „Гей на бій“ під баутою проф. Кліша. Проф. Клішові належиться признання за велику працю, що її він поклав не тільки в ґімназійному хорі і орхестрі, але також його немалою заслугою був успіх хорів на Шевченківському концерті „Перемиського Бояна“. Орхестр, помимо молодости його членів, заграв добре Вебера: „Фантазію“ і Присовського: „Думка й шумка“, хоч при одному переході в другій точці перша скрипка не звертала добре увагу на руку диріґента.

Барітонове сольо учня VIII. кл. Сандовича при форт. супроводі п-і Ціпановської дуже мило звучало. Голосовий матеріял у соліста подає надії. Тільки на майбутнє треба булоби йому покищо підбирати трохи лекші партії, ніж це було тепер (Шевченко-Лисенко: „Минають дні“)

Мішані хори під батутою учня Черхавського були слабші.

Концерт закінчив поет проф. Пачовський переглядом визвольних змагань укр. народу і причин невдач, а саме причинами невдач була непідготованість і незорґанізованість українського суспільства. На молодих слухачів, як і присутних громадян закінчення це, зробило належне враження. — *он.*

ЛУГОВИЙ ВЕЧІР.

В понеділок 7. квітня ц. р. відбувся „Луговий Вечір“ в салі „Народного Дому“ в Перемишлі. Про успіх цього вечера постарався в першій мірі проф. Бачинський, що випрацьовав з Луговиками всі руханкові точки. Найкраще враження зробили ритмічні вправи маленьких Луговичок з Коровник до пісні „Гей у лузі“. Радість було поглянути на цю дітвору, як „піднімала червону калину“ і „розвеселювала Україну“. Викінчено, до такту пісні ілюстрували Луговички ритмічно те, про що своїми милими голосочками співали. Своїм виконанням перевищили навіть доспілищих Луговичок, що в подібний спосіб вправляли ритміку до пісні „Чорна ріля ізорана“. Вежі що їх ставили Луговики з Луговичками своєю гармонійністю і симетрією укладу втішали око глядачів, за що глядачі не поскупились оплесками за кожну вежу. Та повний ефект цих веж псувало освітлення кіноматоґрафічного рефлектору, що ним хтось досить недотепно володів.

Вправи молодих Луговиків на поручах і на скрині, хоч може й за тяжкі на їхній вік, виконано бездоганно, при чім відзначився найменший з них Антоняк. За те методичні вправи не цілком виконано добре, та тут завинив вже мабуть сам проф. Бачинський в перецінці сил Луговиків.

Концертові точки, про які постарався проф. Вітошинський, вийшли куди слабше. Та коли взяти під увагу те, що Луг є Т-во руханкове, а не музично-спі-ацьке, то не можна до нього ставити великих домагань в концертовому випрацьованню. Одначе до діточого хору можна було поставитись серйознійше, дати старшого диріґента, що зумівби був дітвору вдержати в увазі, в такті і в тоні.

Надпрограмовий аркан наших леґінів зробив враження своєю невтомністю твердих „Руснаків“ з гір. — *Мирон.*

Що чувати в світі?

Большевики. На припиненню та забороні примусової колективізації скористали передовсім міщухи а з окрема міські робітники. Після того як спинилася колективізаційна нагінка, стали появлятися на опустілих торгових базарах люде з ріжними продуктами. Разом з тим впали ціни на ці продукти. Вистарчить сказати, що кільоґрам масла якого ціна в часі нагінки доходила до 10 рублів тепер коштує „лише“ 3 рублі. десять штук яєць 1·50 р. (замість 2 75 р.), кільоґрам телятини 4 р. (замість 7 р.) і т. д. Не треба однак думати, що в звязку з виданням декрету, що забороняє колективізаційну нагінку, змінилися теж політичні методи боротьби большевиків зі селом і села з містом. Навпаки. Одні і другі знають, що відношення села до большевиків і навпаки, ніколи вже не можуть бути добрі, а тим більше щирі. Загроза голоду казала большевикам зробити відступ перед примінюванням до села колективізаційного примусу, але страх перед політичною смертію, що грозить большевикам управляти далі безприкладний терор супроти селян. Боротьба ця є дуже нерівна, але тим не менше селянство почуло свою силу і відшукало слабе місце большевиків і зігнувши раз карк Сталінові не спиниться на тому одному випадку.

Німеччина. Скільки разів теперішний уряд Брінінґа приходить перед парлямент зі своїми проєктами і внесеннями, стільки разів заісновує можливість його упадку. І кождочасно коли він найдеться перед такою можливістю ратує його націоналістична ґрупа Гуґенберґа. віддаючи свої голоси за урядом. Так було вже декілька раз, так було теж підчас голосовання в парляменті над внесенням уряду про підвищення податків і підвижку аґрарних мит. Внесення на підвижку аґрарних мит мало на меті в першу чергу довести до скасовання принятого попереднім урядом і підписаного президентом Гінденбурґом, польсько-німецького торговельного договору. При введенню в життя згаданих митних підвижок, польсько-нім. торг. договір тратить рацію існування. Насовується питання. Чим належить пояснювати оті зиґзаки у внутрішній німецькій політиці, які наглядно виявилися на прикладі польсько-німецького торговельного договору. Принимання його і відкидування на протязі несповна 5 тижнів свідчить, що в Німеччині існують дві струї: одна, для свідомости якої верзальський трактат та всі випливаючі з нього наслідки являються наслідком лише фізичної поражки в минулій світовій війні, і друга, для якої програна в світовій війні являється і фізичною і моральною поражкою Німеччини. Тому то ця друга струя репрезентована соціялістично-демократичною коаліцією, а головно її речником міністром Штреземаном, без довгих вагань дається приковувати до невільничої моральної тачки, затрачуючи чим далі тим більше, власне достоїнство, оплюгавлюючи світле минуле нації, вносячи в душу нації елементи морального розкладу. Ми є власне свідками тої боротьби, що ведеться поміж першою і другою струєю в нутрі душі німецької нації. Сьогодня ще це можна сказати котра з них переможе. Натомість сказати можемо вже сьогодня що від перемоги тої чи другої струї залежить в рішаючій мірі майбутній уклад політичних взаїмовідносин та державних вязань в Европі.

Франція. Статистичні уряди у Франції, що слідкують за рухом населення, оголосили недавно звідомлення про цей рух на протязі 1929 року. На підставі цього звідомлення виявляється, що в минулому році Франція не мала навіть того слабого приросту населення, як це було попередними роками Число уродин було в минулому році менше ніж число смертних випадків, а ріжниця поміж одним і другим виносить 12000 осіб. Зменшилося не лише число уродин. Так само представляється справа з подружами. Коли в р. 1928 заключено у Франції 339.000 подруж то в 1929 році лише 333.000. Разом з тим збільшилося число розводів на цілу тисячу, у порівнанню з 1928 р Слідкуючи за причинами вилюднення Франції добачуються статистики первопричини вилюднювання у законах, що їх ухвалило перше Народне Зібрання після французької революції. До революції існувала традиція, що батьки лишали увесь свій маєток найстаршому синови в цілости. Народне Зібрання проголошуючи гасло рівности взагалі, признало усім дітям право до маєтку батьків і видало закон про поділ батьківського майна рівномірно поміж усіх дітей. Селяне, передовсім заможніщі, привязані сильно до давної традиції, стали оминати цей закон в той спосіб, що воліли виректися великого потомства та обмежитися до одного чи двоє дітей. аби лише не розпорошковувати свойого майна. Наслідки такого рішення та селян дали в швидкому вже часі велике зменшення числа уродин. Слідом за тим стала вилюднюватись передовсім полуднева, хліборобська частина Франції. Щораз густіще стала вона заселюватися еспанськими та італійськими кольоністами, які однак також швидко стали винародовлюватись та французжитись. Це власне й ратувало Францію перед втратою території, а дітей кольоністів враховано на рахунок французького приросту. Це у великій мірі зменшило катастрофальний стан вилюднення Франції. Але це не могло вратувати положення. Головно після війни зазначується у Франції великий заник природного приросту. Цікаво те, що у Франції вилюднюється передовсім село. Ціла маса молодих селян покидає село і мандрує до міст. Про вихід зі села у місто говорять наглядно такі числа: В 1911 році було у Франції 5 міліонів і 300 тисяч сільсько-господарських робітників, а десять років пізніще було їх лише 3 міліони і 800 тисяч. Це жахливе для Франції положення рятують знова таки кольоністи-іміґранти, які дуже часто залишаються на стало у Франції, а велика частина з них залишається власне по селах. Треба приписати на рахунок щастя і ділання французької культури, що та іміґрація винародовлюється і доводить таким чином, правда в штучний спосіб, до приросту населення Франції.

МІЖНАРОДНІ ПОЛІТИЧНІ ПОДІЇ.

В Бидґощі (Познанщина) закінчився процес проти кількох членів німецької орґанізації „Deutschtumsbund“, яким акт обвинувачення закидав орґанізовання саботажів та шпігунську діяльність в користь Німеччини. Двох обвинувачених, а саме: Гайдельке і Шмідта засуджено на 6 місяців тюрми і 6 місяців твердині, а решту обвинувачених на менші кари.

* * *

Після бурливих демонстрацій в Калькуті (Індії) запанував в тому місті спокій На запит одного з послів в анґлійському парляменті в справі арештовань в Індіях, відповів представник уряду, що досі арештовано в Індіях біля 150 осіб.

* * *

11. травня ц. р. відбудуться вибори до місцевого сойму на Горішному шлеську. В самих Катовицях виставлено 15 виборчих лист, з чого дві німецькі (націоналістична і соціялістична).

* * *

Німецька Державна Рада ухвалила призначити значні кошти з державної скарбниці на будову панцирного корабля „B“.

* * *

Мадярські та німецькі партії зголосили в чехословацькому парляменті внесення в справі утворення постійної комісії для справ меншосшей в Чехословаччині. Під внесенням нема підписів ані Поляків ані Жидів.

* * *

В Женеві почала, в останніх часах, виходити арабська часопись у французькій мові п. з. „La Nation Arabe“. Згадана ґазета являється орґаном сирийсько-палестинської арабської делеґації при Лізі Націй. В першому числі є статя, що гостро осуджує палестинську декларацію льорда Бальфура.

* * *

Анґлійський міністр закордонних справ Гендерсон та большевицький амбасадор Сокольніков, підписали минулого тижня тимчасовий анґлійсько - большевицький торговельний договір. Таким чином большевицька торговельна місія буде могла повернути знова до Льондону та користуватися там привілеями дипльоматичної недоторканости для своєї скритої політичної діяльности. Підписання договору, викликало зрозуміле порушення в анґлійській публичній опінії.

* * *

Большевицька висока военна школа (академія) випустила недавно першу ґрупу укінчених офіцерів ґенерального штабу вихованих в суто большевицькій школі. В звязку з тим наступить зміна в в обсаджуванню місць командантів більших військових одиниць та політичних комісарів при них. Досі ці функції були розділені, а від тепер команданти армій, корпусів, дивізій і тд. будуть одночасно (в одній особі) політичними комісарами тих військових частин.

Морський референт большевицького посольства у Штокгольмі Соболев, відмовився на домагання Москви вертати до большевії. Соболев заявив, що йому грозить смерть в большевії.

* * *

Після свят має внести австрійський уряд до парляменту проект виборчої реформи, на підставі якого національне зібрання буде мати не 165, але 136 послів, що їх вибиратимуть в 34 виборчих округах. Відень буде мати замість 45, лише 37 мандатів.

* * *

До ґенерального секретаріяту Ліґи Націй увійшов меморіял хорвацького Народного зібрання, в якому Хорвати домагаються признання їм Ліґою Націй повної державної самостійности і незалежности від Сербії.

По всій Україні.

Північно Західні Землі.

Жертвенність громадянства на „Рідну Школу“. — На підставі зіставлення Головної Управи про збірки підчас різдвяної коляди на „Рідну Школу“, вплинуло на ту ціль 90.173.05 золотих. Найбільшу жертвенність та рухливість підчас збірок виявили: 1) Львів (10.773.34), 2) Дрогобич (4.924.71) і 3) Перемишль (4 248.77).

Професійна орґанізація Укр. Аґрономів. — При кінці минулого місяця відбулася у Львові нарада повітових аґрономів. Нарада ствердила між іншим, що повітові аґрономи за малими виїмками є позбавлені керми в сільсько-господарській кооперативній праці по повітах, що теперішне число аґрономів є замале щоби опанувати принайменше в частині завдання, що їх накладає на сільсько-господарські круги теперішна гостра сільсько-господарська кріза, та вирішила повести акцію в напрямку піднайдення праці для безробітних аґрономів та посилення кадрів новими аґрономами, передовсім вихованками У.Г.А. в Подєбрадах. Разом з тим визнано необхідним приступити до заснования професійної орґанізації аґрономів.

Продовження Загальних Зборів Укр. Спортового Союза. — Загальні збори У. С. С., які були почалися дня 13. квітня ц. р. будуть продовжувані дня 27. квітня ц. р. в салі Т-ва „Зоря“ при ул. Вірменській у Львові ч. 25. Порядок нарад слідуючий: 1) Дискусія над пляном діяльности У. С. С. на рік 1930, 2) Вибір нової Ради, 3) Евентуалія. Всі клюби мають вислати на цей день своїх відпоручників до Львова.

Радянська Україна.

Боротьба з безбожництвом. В канівському окрузі напали селяне на мандрівний театр, що давав вистави з проти релігійним змістом, убили трох членів театру а решту поранили.

Жиди скріплюють московський елемент на Україні. — На підставі останних статистичних даних виходить, що число наємних робітників жидівського походження виносить 208.000 осіб. З того числа лише 80.000 подало жидівську мову як матірну і розговірну. Рештаж подала московську мову за свою матірну і розговірну мову. На загал слідно великий зріст москалізації жидівського елементу на Україні.

Розстріл за релігійні почування. — Селяне пограничних сіл над Дністром, не могучи виконувати своїх релігійних практик в своїх селах подались лодками через Дністер на бесарабський беріг, щоби взяти участь у великопостних богослуженнях в тамошніх церквах. Деяким удалося переплисти незамітно туди і назад. Не пощастило однак 25-тьом селянам зі села Рибниці, яких зауважила большевицька сторожа на самій середині ріки та відкрила по них огонь. З поміж згаданих селян мало хто спасся — одні потонули, других постріляли.

Буковина.

Новий журнал. Заходом гуртка академічної молоді в Чернівцях має в недовзі появитись новий журнал п. з. „Самостійна Думка“, як певного рода продовження журналу „Проміння“. Редакція журналу стоятиме на всеукраїнському, понадпартійному ґрунті. В склад редакційного комітету входять: Сильвестер І. Никорович, Василь Якубович, Ярема Конюк. Згаданий комітет видав відозву в справі співробітництва. Адреса редакції і Адміністрації: „Samostijna Dumka“, Cenauti, Piata Ghlca Voda 3.

НОВІ КНИЖКИ.

Т. І. Масарик: **СВІТОВА РЕВОЛЮЦІЯ за війни й у війні 1914—1918.** *Спомини. Ч. І. Видав. „Червона Калина“ Львів 1930 стор. 334 + 29 ілюстрацій.* Частина перша. Видавництво „Червона Калина“ поширило свій круг ділання і видало книжку чужого автора. Як на першу пробу вибір треба уважати щасливим, бо наш читач дістає в руки книжку, яка вже хотьби з огляду на особу автора заслугує на увагу. Нема сумніву, що між всіми теперішними пануючими в Европі, треба поставити президента Масарика на першому місці і то з ріжних причин. Передовсім під зглядом інтелектуальним не може йому дорівнати ніхто инший, бо Масарик визначний учений, фільософ, добрий знавець Славянщини. Друга обставина є се, що Масарик як людина спосібна завдяки великій праці здобула собі ще перед війною признання, а за сим пішли ріжні знакомства з визначними людьми, які відтак в часі світової війни по стороні антанти відограли велику ролю і мали децидуючий голос при викроюванню нової карти Европи. Згадатиб лише одного Вільзона, з яким Масарик знався ще перед війною, а який пізнійше і як спритно взяв всіх своїми 14 точками на бас. Я маю се враження, що без сих знакомств Масарика з найвпливовійшими особами по стороні Антанти, Чехи не булиб осягнули сего, що мають нині. Вкінці треба ще згадати одну обставину, задля якої нашій — інтеліґенції требаби прочитати сю книжку. Маю на думці виховуюче значіння книжки. Прочитавши докладно книжку Масарика, читач переконається, що для виборення свободи свойому народові треба богато ризикувати і виставляти себе на всілякі небезпеки. Вкінці перекладчик подає в своїй передмові ще одну причину, яка спонукала його перекласти на українську мову саме Спомини Масарика. „Як президент Чехословацької Республики стає Масарик одним із перших і найголовніших ініціяторів і співтворців духово-культурних цінностей українського народу, створених в час нашого великого ісходу на чеській землі: Українського Університету, Господарської Академії, Педаґоґічного Інституту... (стор. VI). Сам переклад Споминів „хай буде в Його 80-ліття уродин скромним дарунком за приязнь для нашого народу і за це, що зробив для нього у його важких хвилинах“ (стор. VI). — Перша частина Споминів складається з 7 розділів. І. *Заповіт Коменського.* Прага 1914 серпень-грудень 1914 (стор. 1—33), II. *Roma aeterna.* Рим грудень 1914. січень 1915 (стор. 34—45), III. *В родинному місті Русса.* Женева січень-вересень 1915 (стор. 46—70), IV. *Париж і Лондон* вересень 1915 — травень 1927 (стор. 71—126), V. *Панслявізм* і наша революційна армія. Петроград-Москва-Владивосток (стор. 127—198), VI. *На далекому Сході.* Токіо 6—20 квітня 1918. (Стор. 199—203), VII *Американська демократія. Finis Austriae.* Вашінґтон 29. квітня — 20 листопада 1918 р. (стор. 204—334). — Вже самі наголовки поодиноких розділів вказують на богацтво матеріялу споминів Масарика, бо перший том обіймає час від вибуху світової війни до виїзду Масарика з Америки до вільної вітчини, вже як президента нової чехословацької републики. Читач мимоволі мусить подивляти силу енерґії старшого чоловіка, який не жалів ніяких трудів і обїхав цілий світ, щоби лише прислужитися для своєї держави. Немов предбачуючи розгром Австрії станув Масарик відразу по стороні антанти, а особливо Франції та Анґлії. Натомість не покладав Масарик ніяких надій на Росію, як взагалі відносився Масарик недовірчиво до Росії: „Від тієї Росії союзники не могли сподіватися помочі, а й ми немогли очікувати політичної помочі від такої Росії. Рішаючою причиною поразки на фронті була моральна гниль російської вищої верстви й значної частини цілого російського народу“. (стор. 134). Український читач знайде в Споминах Масарика також численні місця, які торкаються і нашої справи. Взагалі лектура сеї книжки може принести лише користи. Наш читач, призвичаєний до читання наших споминів, має нагоду прочитати книжку закроєну на широку скалю. Думаю, що успіх сеї книжки спонукає „Червону Калину“ до видання інших споминів (хотьби споминів нім. ґенерала Гофмана) славних політиків або полководців, які відограли в світовій війні велику ролю, в перекладі на українську мову.

О. К. Мицюк, професор Українського Університету в Празі та Української Господарської Академії в Подєбрадах. — *Селянство й економіка большевизму.* — Львів 1930. — Накладом автора. Стор. 100. 8°. — Ціна 2 зол. разом з пересилкою 2.25 зол. — В продажі Кооперативи „ГРОМАДА“, Львів, Ґродзіцких 2. II. п.

Це дуже актуальна книга, яка в приступний але строго науковий спосіб дає повний образ положення українського селянства під комуністичною владою. Автор використав увесь офіціяльний статистичний і публіцистичний матеріял. Книжка доконче потрібна всякому громадському діячеві, який хоче знати докладно обєктивний стан українського селянства під комуністичною владою та цілий той ланцух визиску і утиску, яким вона наше селянство обмотала.

На зміст книжки складаються такі розділи: I) Світова війна в її соціяльних і господарських наслідках. 2) Причини і розвиток східньо-европейської революції. 3) Трансформації в суспільній структурі Сходу Европи. 4) Село і місто. 5) Сільське господарство та індустрія СССР. 6) Націоналізована тяжка індустрія у СССР. і сільське господарство. 7) Транспорт і і сільське господарство в СССР. 8) Внутрішня торгівля СССР. і положення селянства. 9) Зовнішний обмін і сільське господарство СССР. 10) Валюта СССР і селянство. 11) Кредит і закордонні капітали СССР.

La terreur rouge et l'Ucraine Sovietique. — *Appel des edutiants Ukrainiens au monde civilisé.* — (*Червоний терор і Радянська Україна. — Заклик українського студенства до цівілізованого світа).* — Теж саме в анґлійській і німецькій мові. — Genéve-Prague, 1930. — 20 сторін, 8°. З фотоґрафією Сергія Єфремова. — Видання Центрального Союза Українського-Студенства (ЦЕСУС'а).

Орґанізація і праця Української Райфайзенки. *Поучення як закладати і вести місцеві щадничо-позичкові каси.* Написав Др. Карло Коберський, Львів, 1930. — Накладом Ревізийного Союзу Українських Кооператив. Б-ка РСУК ч. 17. 48 ст. формат. 4. Ціна 1 зл. — Зміст: Про ціль райфайзенських кас. Заснування райфайзенки. Реєстрація кооперативи. Приймання і викреслювання членів. Правила про ведення Загальних Зборів. Праця Управи (правильник). Як вести фінансові справи райфайзенки. Правила про збирання ощадностей та їх опроцентування. Правила про уділювання позичок. Правильник жіночого гуртка. Правильник гуртка молоді. Праця Надзірної Ради. Інструкція про переводження контролі Надзірною Радою. Закінчення.

Хто з закордонних читачів „Укр. Голосу“ має звязки з грузинськими філянтропійними товариствами, зволить ласкаво повідомити їх, що у Фінляндії находяться їх земляки — збігці зі Соловецької каторги. Кореспонденцію до них слід адресувати: **Arslan Tsinskiladze, Kalevan K. 57 tr. F. 17. Helsinki, Suomi, Finland.**

ВЕСНУШКИ. ЛИШАЇ, ШКІРНІ ВИПРИСКИ, ПРИЩІ, ЧЕРВОНІСТЬ ШКІРИ І ЖОВТІ ПЕЧІНКОВІ ПЛЯМИ — усувають вироблювані від ряду літ, зівсім нешкідливі, КРЕМИ, МИЛА І ПУДРИ ДО ЛИЦЯ. Головний склад: **АПТИКА під „ЗВІЗДОЮ“** в Перемишлі, ул. Францішканська ч. 24, **біля міської вежі.**
При аптиці **ДРОҐЕРІЯ.**

Новинки.

150 вірних і священик найшли смерть під руїнами горіючої церкви. В румунському селі Костесті стояла стара церковця, що мала лише одно вікно і одні двері. В страстну пятницю зібралося в церкві на вечірне богослуження біля 150 вірних, мимотого, що церква має 9 метрів ширини і 15 метрів довжини. Підчас богослуження, зглядно проповіди священика занялися штучні квіти над вівтарем церковці, а від них занялися в мить горішні деревляні вязання. Присутні в церкві кинулися в божевільному перелякові до одиноких вузеньких дверей і це власне, що всі хотіли нараз вийти спричинило жахливу катастрофу. Деревляна церква горіла так

швидко наче вона булаб зроблена зі соломи. Горіючі головні стали падати зі стелі на збиту масу чоловіків і жінок. Пів годвни тревала боротьба на смерть і життя поміж присутними в церкві, дарма, що священик до останка стояв на проповідниці і читанням евангелія намагався успокоїти вірних. Коли за несповна годину прибули до села Костесті огневі сторожі зі сусідних сіл зі сикавками (бо їх в Костесті не було), — застали спалену до тла церкву, а під її руїнами біля 150 спалених трупів. Між ними звуглені останки священика, що в обличі смерти до останка не перестав читати евангелія і з ним в руці згинув. Спопеліли теж діти на хорах, що співали підчас відправи. В селі нема ні одної родини, що не малаби серед жертв пожару церкви, своїх рідних.

Великопостна екстаза Тереси з Кенерсрейт. Славна вже на цілий світ Тереса з Кенерсрейт тим, що у неї самочинно появляються під впливом релігійної екстази рани в тих місцях тіла, в які завдано удари та рани Христови підчас його дороги світові на Голгофту і при самому розпняттю, — дала знова почутися. З нагоди Великого посту особливо кровавлять рани Тереси, а опріч тих які кровавлять весь час відкрилися ще й ті рани які є звязані з передвоскресними терпіннями Христа.

Скільки є на світі людей? Послідні обчислення Міжнародного Статист. Інституту в Газі виказують, що під теперішну хвилю живе на земській кулі понад 2 міліярди людей. Коли взяти під увагу страти в людському матеріялі в часі світової війни, а які то страти по обчисленням виносять около 15—20 міліонів, то всеж таки скількість мешканців землі виносить о 400 міліонів більше чим перед війною. Цей факт вказувавби на можливість перелюднення. Однак опираючися на даних одного німецького ґеографа, який обчисляє максімум людности на землі на 8 міліярдів, належить ствердити, що великі і пусті простори Америки пол., Африки, Австралії, Канади і Сибіру дають змогу запобічи небезпеці перелюднення.

Коли відбудуться матури в учительських семинарах? На 22. травня визначені писемні іспити, а на 2. червня устні в таких заведеннях: Бережани (жіночий семинар), Чорткові (мужеський сем.), Яворові (ж.), Коломиї (ж), Коросні (м), Львові (м), Львові (І. ж), Львові (ІІ. ж), Львові (ІІІ. ж), Перемишлі (І. ж), Перемишлі (ІІ. ж), Самборі (м), Сокалі (м), Станиславові (м), Станиславові (ж), Тернополі (м), Заліщиках (м). — На 28 травня писемний а на 10 червня устний іспит визначені в таких заведеннях: Львові (держ. учительський курс), Чорткові (приватний ж.), Ярославі (п. ж.), Яворові (СС. Василіянок), Коломиї (укр. прив. ж), Львові (СС. Василіянок) Перемишлі (ж), Перемишлі (м), Сянік (ж), Сокаль (ж), Станиславові (СС. Василіянок), Товмачі (ж), Жовкві (ж). — На 5 червня письменний а на 16 червня устний іспит визначені в таких заведеннях: Самборі (укр.), Стрию (укр.), Львові (ім. Шевченка), (це останне заведення приділено до іспитів до ІІІ. державного сем. у Львові).

Пропало шість міліонів гектарів землі. В варшавських статистичних урядах панує від деякого часу велике поденервовання. Вже від ряду місяців шукають ці уряди за шістьома міліонами гектарів землі і ніяк не можуть їх найти. Відомо, що Польщі признано по війні 39 міліонів гектарів від ріжних її сусідів. Відомо теж, що та земля не пропала, але в статистичних книгах її нема і ніяк найти не можна. При першому статистичному перечисленню бракувало тільки 1 міліон, але коли стали ще раз перечисляти то виявилося, що бракує аж 6 міліонів гектарів, себто пропав десь в книжковому хаосі простір землі в двоє більший ніж ціла Бельгія. Ото раз порядки. Можна позавидувати.

Сім міліярдів золотих зїла саранча. Минулого року у вересні напала хмара саранчі на Фльориду і за два дні знищила таку силу всякої рістні, що це спричинило втрату сім міліярдів золотих. На протязі двох тижнів після нападу саранчі оголосили 23 господарські банки банкроцтво. — Ця сама саранча навістила перед двома тижнями Єгипет і знищила найбільш урожайні простори при гирлі ріки Ніль. До боротьби з саранчею змобілізовано все що було, навіть військо, а боротьба зі саранчею нагадувала справжні воєнні змагання. Саранчу удалося унешкідливити щойно в той спосіб, що викопано довжезні глибокі рови в які саранча попадала. В ці рови напущено бензини і підпалено. Решту знищено огнеметами. В самому рові та біля нього на просторі 3 квадратних кільометрів залишилася після „бою“ груба на 10 центиметрів верства здохлої та спаленої саранчі. Шкоди, що їх спричинила саранчав Єгипті виносять біля 200 міліонів долярів.

Під увагу усім політосвітним ГУРТКАМ!

В останних днях появилася на книжному ринкові цінна праця Др. ДМИТРА ДОНЦОВА

МАСА і ПРОВІД!

До набуття у всіх книгарнях. ЦІНА 1 золотий.

Воздушка труба пірвала чоловіка і корову. В околицях м. Загреба (Хорватія) шалів минулого тижня на протязі 10. мінут страшний гураган. В кількох селах поздирав він всі дахи з хат, а воздушна труба пірвала чоловіка враз з коровою і несла його у воздусі 50 метрів.

Велика пожежа в Яворівщині. В забудованнях Ілька Кохмана в Семенівцях, пов. Яворів вибухла пожежа, що охопила 8 господарств. Згоріло 7 мешкальних домів, 12 стоділ, 8 стаєнь та стоділ зі знаряддям та хлібами.

Защо нагороджують большевики шкільну дітвору? В большевії появився шкільний розпорядок, який заохочує шкільну дітвору до боротьби зі своїми родичами з метою не допустити до святкування Великодних свят. Ті діти, що зуміють протиставитись родичам і не допустять до святкування в хаті Великодня, дістануть нагороди у формі червоних краваток і хуствнок. Розпорядок містить теж поучення для шкільної дітвори, в який спосіб мають діти переводити цю боротьбу з родичами.

Велика Пятниця в Німеччині. В Німеччині святкують Велику Пятницю дуже урочисто. Це є одинокий день в якому заборонюється відбувати і устроювати кінові, театральні, спортові вистави та імпрези, публичні забави то що. Цей день є найбільшим святом теж і у протестантів. Берлін робить в той день враження напів замерлого міста.

Чого не можна ліцитувати. В тих днях появився судовий розпорядок про те, чого не можна ліцитувати. Отже 1) частин одягу, біля, ліжка, знаряддя домашного та кухонного що служить до огрівання чи варення та предметів необхідного вжитку, конечних для удержання хати, 2) поживу та опал чи теж гроші на ті речі на два тижні 3) корови або двох кіз та чотиротижневий корм для них. 4) у селян, ремісників, робітників, артистів і т. д. знаряддя потрібного до виконування фахової праці.

Де найбільше заключується подруж? СССР іде на першому місци, потім ідуть по черзі: Румунія, Польща, Чехословаччина, Німеччина, Бельгія, Мадярщина, Франція.

Де найбільше лікарів? На 10 тисяч мешканців припадає в Зединених Державах Півн. Америки 13,0 лікарів, в Австрії — 11,3; Канаді — 8,1.; Німеччині — 7,45; Японії — 7,3.; Мадярщині — 7,1.; Данії — 6,5.; Франції — 5,9.; Чехословаччині — 4,6.; Шведчині — 3,2.; Болгарії — 2,6.; Польщі — 2,5.; Фінляндії — 2,2.; СССР — 1,7.

Траґедія викинених зі школи дітей. В одному зі шкільних заведень Станиславова, викинула дирекція школи дві 12 літні дівчині зі школи за лихе поведення. Викинені Іванна Пилипюк та Анастазія Дорош взяли собі до серця рішення дирекції школи настільки, що прямо зі школи пішли на залізничий шлях щоби кинутись під поїзд. На самому шляху, коли надїхав поїзд забракло їм відваги, тому вони пішли над річку Бистрицю і там одна з них (Пилипюківна) кинулася в ріку і потонула, а Дорошівна дістала таке сильне нервове потрясення, що її хору відвезено до хати.

Надіслане.

ЖАДАЙТЕ
у всіх кооперативах
МИЛА
Кооперативної Фабрики
„ЦЕНТРОСОЮЗ“

Купуючи паперці до курення
„КАЛИНА“
з одинокої української кооперативної фабрики
„Будучність“ в Тернополі.
Причиняєтеся до розросту рідного промислу і даєте заробіток українському робітництву.

СПЕЦІЯЛІСТ ВСІХ НЕДУГ ЖІНОЧИХ ТА АКУШЕР
б. лікар клініки в Берліні та Дрезні
Др. А. РАЙФ
Перемишль, Водна 2.
(ріг Ринку) Телеф. 450 (394)

Фортепяни, пяніна, гармонії
краєві і заграничні
поручає, купує, міняє, продає
Ч. Міщанковський
ул. Петра Скарги ч. 10. ПЕРЕМИШЛЬ.

ДВА ОСЕРЕДКИ
з фільварків на Поділю.
Найгарніщої і найліпшої землі І. кл. пшеничної і кукурудзяної,
є до розпарцелювання
на догідні сплати в 3 роках у 6 місяч. ратах.
Перша рата 50 зол. від морґа.
Хто заплатить першу рату дістає поле до ужитку.
Ціни: за 1 морґ від 180—230 дол. Від міста і залізниці Підгаєць і Бучача 6—9 км. — Поле під будову підхоже, ліс, вода, церква і школа в місци.

СИЛА ВОЛІ
повість з купецького життя, проф. ФИЛИПЧИКА вже вийшла з друку та є до набуття по всіх укр. книгарнях. — Ціна зл. 4·80.
Книжка надається для всіх, старих і молодих, особливо кожна жінка повинна подбати про те, щоб її діти зазнайомились обовязково зі змістом СИЛИ ВОЛІ. В часі повоєнної деморалізації молоді, книжка проф. Филипчака буде ціллючим ліком на схиблені норови, на зманеровані душі! **Читайте „Силу Волі“ всі!**
В часах повоєнної деморалізації, особливо в рядах молоді, так сільської як мійської, в часах нинішнього господарського лихоліття, необхідним ліком на здеправовані душі, на матеріяльну безпорадність являться книжка проф. Филипчака, п. з. СИЛА ВОЛІ, видана Видавн. „РУСАЛКА“. Книжка до набуття по всіх укр. книгарнях, або у В-ві: Львів, Куркова ч. 10.

НАСІННЯ
ЯРИН, ЦВІТІВ, ПАШНИХ ТА ЦВІКЛОВИХ БУРАКІВ, ЯКІ ПЕВНО КІЛЬЧАТЬСЯ
ФАРБИ НА ПИСАНКИ
І. БОРИС
ПЕРЕМИШЛЬ — РИНОК 2.

Уживайте
ЕЛЄҐАНТ
бо се найліпша паста до обуви і своя
ЛЬВІВ, Кордецького 51.

Пл. ВИДАВНИЦТВО ІСКРА“ видало нову книжечку поезій
БОГДАНА КРАВЦІВА
„ПРОМІНІ“
Ціна 50 сот.
Замовлята: Л. Робак, Львів, Супінського 21. Як перший випуск видавництва вийшла давніше кн. Т. Крушельницького **„На тихих водах“** Ціна 50 сот.

Др. РОМАН НЕСТОРОВИЧ
ординує у внутрішних і жіночих недугах в Перемишлі, ул. Францішканська 37 II (площа на Брамі).
КВАРЦЕВА ЛЯМПА. ХЕМІЧНІ АНАЛІЗИ.
Просвітлювання Рентґеном.

Кінотеатр „Редута“ в Народ. Домі ул. Костюшка 3 від 20. IV. б. р. *„Пригоди одної ночі“*. Від 24. IV. б. р. *„Кара Божа“*.

ДО ПРОДАЖІ НА ЧАСТИ
кільканайцять морґів першорядного ґрунту в одній цілости на МАЛИМ КРУГЕЛЮ (ЗЕЛЕНКА) побіч Перемишля в віддалі около 1½ км., при битім гостинці. — Ґрунт цей надається головно на будівельні парцелі на віллі і підмійські будівлі, та молочні і яринні господарства з огляду на легкість збуту продуктів. — Положення здорове і сонячне побіч маґістрацького ліска. — Дуже гарний вид на Перемишль і околицю.
Продажа в частках найменше по 150 кв. сяжнів Будівельний матеріял до набуття на місци — Ціна купна дуже приступна платна в догідних ратах — Обєкт продажі лежить на терені сільської громади в наслідок чого є вільний від мійських податків і оплат. Близші відомости в канцелярії інж. Генриха Базара, Перемишль Ягайлонська 9.

ТЕЛЕФОН 63 56.

Поширюйте рідний промисл!
Одинока Українська
відливарня дзвонів і відливів артистичних
Михайла Брилинського
У ЛЬВОВІ вул. Замарстинівська ч. 41
Поручає гарні і мельодійні дзвони з матеріялу передвоєнної якости, о чистім і звучнім голосі, під порукою чистої гармонії і витревалости Нажадання цінники з інформаціями висилається відворотною почтою. Сплати ратами на догідних умовах.

МАҐАЗИН ДАМСЬКОЇ КОНФЕКЦІЇ
Михайла Естеррайхера
Перемишль, ул. францішканська ч. 11
Має найновіщі і найелеґантші моделі
ПЛАЩІВ, КОСТЮМІВ І СУКОНЬ.
Просить о численні відвідини!

ЛІКЕРИ зробити дома може кождий **ЛІКЕРИ**
в 70 ріжних смаках **„STELLA“** в 70 ріжних смаках
ДО НАБУТТЯ В АПТЕЧНИХ СКЛАДАХ. ГОЛОВНИЙ СКЛАД:
В. Ґ. МУШИНСЬКИЙ В ПЕРЕМИШЛІ, Галичина.
Для П. Т. кооператив і торговель відповідний опуст.

Тількокороткий час!
1. Шовкові поньчохи „Bemberg“ . зол. **3·90**
2. Рукавички з маншетами по зол. **2·90** і „ **1·95**
3. Шовкові реформи „Prima“ без сказ пара „ **4·90**
Ще інші ґалянтерійні товари по оказійних цінах поручає фірма
РУБІН НАХТ, Перемишль Казимирівська ч. 12
ТЕЛЕФОН Ч. 274.

Хлібороби! Селяне!
Читайте часописи і книжки
Видавництва Вашого Господарського Товариства
„Сільський Господар“
Львів, вул. Зіморовича 20 І. п.
„Сільський Господар“ ілюстрований господарський часопис двотижневник.
„Український Пасічник“ одинокий пасічничий часопис на західно українських землях, місячник.
Календар та господарські книжки.
Купуючи та читаючи видання „Сільського Господаря“ маєте користь самі, бо шляхом науки поліпшите свою господарку та збільшите дохід з неї, а Вашому Товариству дасте змогу вести орґанізаційну працю і сільсько-господарську освіту серед народу!
Оказові числа і цінники книжок пересилаємо даром.
ПОЗІР! НОВІНКИ!
Вже продаються:
Як вибірати коня — Королів Старий, 6-е нове доповнене видання Ціна зол. 0,75
Практичний Підручник Пасічництва — Василь Пилипчук, 2-е нове, перероблене видання, 260 ст. др. Ціна зол. 6·—
Цей підручник може дістати по ціні зол. 5·—, хто пришле замовлення і гроші до 30. квітня ц. р.
ДРУКУЮТЬСЯ ТАКІ НОВІ КНИЖКИ:
Про зелені погної, Інж. М. Боровський. — *Годівля і плекання поросят*, Інж. Др. М. Холєвчук. *Як виробляти соломяні вулики*, Інж. М. Боровський. — *Медодайні рослини*, Інж. М. Боровський.

Видає і за редакцію відповідає Зенон Пеленський. З друкарні Кнолєра і Сина в Перемишлі